

Οι βιβλικές προϋποθέσεις της Ποιμαντικής του Γέρ. Αιμιλιανού Σιμωνοπετρίτου

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

II. ΤΟ ΒΙΒΛΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΗΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ

Η αναζήτηση του ποιμαντικού προτύπου του Γέροντος οφείλει να στρέψει το ερευνητικό ενδιαφέρον καταρχήν στα ιερά κείμενα της Αγίας Γραφής. Εκεί δηλ. όπου ο Θεός φανερώνεται ως ο καλός Ποιμήν ο οποίος κατασκηνοί εν τόπω χλόης τον υπ' Αυτού ποιμαινόμενο άνθρωπο. Ο ρόλος της θεϊκής αγάπης και της παρουσίας του Θεού κοντά στον άνθρωπο, Τον οδηγεί στο να επινοεί κάθε φροντίδα για τα λογικά «πρόβατά» Του , ώστε να μη στερηθούν κάθε δυνατή προκοπή[81]. Μέσα από το σωστικό έργο της Εκκλησίας και δια των πνευματικών πατέρων ενσαρκώνεται καθημερινά αυτή η παρουσία του Θεού – Ποιμένος. Γιατί αυτοί είναι που απεργάζονται με πόνο και κόπο την « μórφωσιν » του Χριστού « ουκ εν πλαξί λιθίναις αλλά...σαρκίναις » και καθοδηγούν τις ψυχές «...εις τας αυλάς Κυρίου...» [82]. Ο π. Αιμιλιανός , μέσα από τα γραπτά και τους λόγους του αποδεικνύεται ένας βαθύτατα πηγαίος και γνήσιος άνθρωπος , «θεοείκελος» , χάρη στα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος , τα οποία είλκυσε με τη θερμή προσευχή την άσκηση και τη μελέτη. Θεμέλιο της διακονίας του είναι ο χριστοκεντρικός χαρακτήρας της ποιμαντικής [83] και ανθρωποκεντρικός ο τελικός αποδέκτης της .

Στα αγιογραφικά κείμενα και ιδιαιτέρως τα παλαιοδιαθηκικά ο Γέροντας εντρυφά από τα νηπιακά του χρόνια . Όταν αργότερα καθίσταται πατήρ και καθοδηγός ψυχών , εμπνέεται κι ελαύνεται από αυτά. Κατέχει βαθύτατα τη Βίβλο, την οποία βιώνει εμπειρικά και προσφέρει στα τέκνα του μια ενσαρκωμένη αγιογραφική παράδοση. Μια παράδοση ευλογημένης σωτηρίας και διαρκούς παρουσίας [84].

Α. Η χρήση των παλαιοδιαθηκικών βιβλίων και η προβολή αγνώστων μορφών η γεγονότων (που σχετίζονται είτε με την εμπειρία της Εκκλησίας είτε των ανθρώπων.)

Σύμφωνα με την άποψη του Παύλου Ευδοκίμωφ στο έργο του «Ορθοδοξία» «...ο καλύτερος τρόπος για να ορίσουμε την ορθόδοξη πνευματικότητα είναι να πούμε πως στην ουσία της είναι βιβλική...»[85]. Βιώνοντας την αλήθεια αυτή η Εκκλησία αφομοίωσε τη θεολογία της Βίβλου και ειδικά της Παλαιάς Διαθήκης στις ιερές πράξεις Της και στα μυστήριά Της. Οι πατέρες της Εκκλησίας μας ερμηνεύοντας τη Βίβλο θεολογούσαν και ολόκληρη η δογματική διδασκαλία της ορθόδοξης πίστης βρίσκεται σε ανάλογα εξηγητικά κείμενά τους. Ολόκληρη η μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας , μέγεθος θεμελιώδες για τη μοναστική ανέλιξη , δεν είναι παρά μία επανάληψη των σωτηριωδών ενεργειών του Θεού, που μας παραδίδονται μέσα από τη Βίβλο , και η ερμηνεία των ενεργειών αυτών. Δεν υπάρχει ύμνος ή προσευχή που η φρασεολογία τους να μην επηρεάζεται από τη βιβλική γλώσσα αλλά ούτε και κίνηση ή πράξη που να μην ανάγει στο θεολογικό περιεχόμενο θείων ενεργειών , οι οποίες περιγράφονται στην Παλαιά και στην Καινή Διαθήκη.

Ο Γέροντας ακολουθεί αυτή την παράδοση και τονίζει ότι η βιβλική σημασία της λέξεως γνωρίζω δεν είναι πληροφορούμαι, αλλά γνωρίζω μετέχοντας. Η μελέτη της Βίβλου δεν ήταν ποτέ γι' αυτόν μια νοησιαρχική λειτουργία αλλά μια μυστηριακή μέθεξη στο Λόγο του Θεού, μια μέθεξη καταφανώς αδύνατη έξω από το χώρο της Εκκλησίας[86]. Στο μοναστικό κανόνα μελέτης ο Γέροντας επέβαλλε την καθημερινή ανάγνωση δύο κεφαλαίων της Παλαιάς και ενός της Καινής Διαθήκης γνωρίζοντας εις βάθος το σωτηριολογικό περιεχόμενο της αγιογραφικής μελέτης.

Οι λόγοι και οι ερμηνείες του βρίθουν από γνωστά κι άγνωστα πρόσωπα ή γεγονότα της Βίβλου, τα οποία προσφέρονται από τον ίδιο το Γέροντα στο ακροατήριό του τηρουμένων των βασικών κανόνων μιας ορθόδοξης πατερικής ερμηνευτικής μεθόδου. Ο Γέροντας αντιλαμβάνεται την ιδιομορφία των παλαιοδιαθηκικών κειμένων ώστε αυτά να προσαρμοστούν στα δεδομένα μιας μοναστικής συνάξεως ή ενός ευλαβούς ακροατηρίου. Θεωρεί παράλληλα τη βιβλική μελέτη ως έργο της κοινότητας, της συνάξεως, εντέλει αυτής της ίδιας της Εκκλησίας ακόμη κι όταν κανείς την πραγματοποιεί μεμονωμένα στο « ταμείον » του[87]. Επομένως η ερμηνεία και η κατανόηση βιβλικών κειμένων μετατρέπεται σε μια εκκλησιαστική χαρισματική λειτουργία. Αυτή η λειτουργία εκπηγάει από την ίδια τη

μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας , η οποία φωτίζει εν αγίω Πνεύματι τον κήρυκα και τους ακροατές όπως τους ιερούς συγγραφείς [88]. Στον ιθ' κανόνα της Πενθέκτης Οικουμενικής Συνόδου ορίζεται με ακρίβεια : «... ει γραφικός ανακινηθεί λόγος, μη άλλως τούτον ερμηνευέτωσαν η ως αν οι της Εκκλησίας φωστήρες και διδάσκαλοι δια των οικείων συγγραμμάτων παρέθεντο...» [89]. Ο Γέροντας μέσα από τη νηπτική του ζωή , πρώτα επιλέγει , κατόπιν τοποθετεί το υπό ερμηνεία κείμενο η την ερμηνευτική βιβλική αναφορά στη συνάφεια του σκοπού , αναλύει και σχολιάζει τα επιμέρους κι εντέλει προχωρεί στη θεολογική εμβάθυνση του περιεχομένου.

Η Παλαιά Διαθήκη είναι μεν πηγή της θείας αποκαλύψεως αλλά είναι και ένα βιβλίο κατεξοχήν ανθρωπολογικό επειδή στις σελίδες της εκτίθεται η σωτηριολογική όψη του ανθρώπινου δράματος. Σε μεγάλο μέρος των σελίδων της περιλαμβάνει ποικίλες μορφές συμπεριφορών, ανθρώπινων αντιδράσεων βιωματικών διαδικασιών, ψυχολογικών τύπων , σχήματα και εκδηλώσεις ανθρώπινων υπαρξιακών εμπειριών , εφόσον αντικείμενο της εν Χριστώ αποκαλύψεως είναι η πεπτωκυία ανθρώπινη φύση και η σωτηρία της. Ο Γέροντας γνωρίζει να μεταχειρίζεται επιδέξια αυτή την ανθρωπολογική όψη της Βίβλου και να εισχωρεί δια των βιβλικών αναφορών σε βαθύτατες κι αθέατες ενδοψυχικές διεργασίες. Χρησιμοποιεί βασικές αρχές της χριστιανικής ανθρωπολογίας , για να καθορίσει λ.χ. το είδος και το περιεχόμενο των συνεπειών της πτώσεως πάνω στο ανθρώπινο « κατ' εικόνα ». Οι μορφές και οι συμπεριφορές που παρουσιάζει , επειδή ενίοτε λειτουργούν αρχετυπικά, περιβάλλονται ένα γνήσιο «βιβλικό κύρος» που διασφαλίζει την πνευματική καθοδήγηση των τέκνων του Θεού. Θα μπορούσαμε να προσθέσουμε στους χαρακτηρισμούς της βιβλικής ερμηνείας του Γέροντος ότι η εμβάθυνση που πάντοτε επιχειρεί , είναι βαθιά ψυχολογική [90]. Σ' αυτό βοηθείται από την ποικιλία των βιβλικών βιωματικών μορφών της Θείας αλλά και της ανθρώπινης συμπεριφοράς.

[Συνεχίζεται]

[81] Πρωτ. Αθανασίου Γκίκα , *Μαθήματα Ποιμαντικής*, εκδ. Μυγδονία , Θεσ/νίκη 2005, σ. 12

[82] Πρβλ. *Ιεζεκ. 34,14 Ψαλ. 84, 3,11 - 91,14 - 121 - 133, 1* και Μεγάλου Αθανασίου, *Εξήγησις εις τους ψαλμούς*, P.G. 27. 576 . Επίσης *Ιω. 10.1*

[83] Ιωάννου Κορναράκη, *Ποιμαντική , πανεπιστημιακά παραδόσεις* , Θεσσαλονίκη χ.χ. , σ. 16 κ.ε. και Πρωτ. Αθανασίου Γκίκα, οπ.παρ. σ. 58 κ.ε.

[84] Επισκόπου Αθανασίου Γιέβτιτς, Πρόλογος, στο έργο: Αρχιμ. Αιμιλιανού *Κατηχήσεις και Λόγοι* τ. 5, εκδ. Ορμύλια 2003 σ. θ - ιέ

- [85] Παύλου Ευδοκίμωφ, *Η Ορθοδοξία*, Θεσ/νίκη 1972, εκδ. Β. Ρηγοπούλου, σ. 254 κ.ε.
- [86] Μιλτιάδη Κωνσταντίνου, *Ρήμα Κυρίου κραταιόν*, Θεσσαλονίκη 1990, σ. 17 κ.ε.
- [87] *Μτθ. 6, 6*
- [88] Πρβλ. *Λουκ. 24, 13-32* και *Πρ. 8, 27-35*, όπου η φανέρωση του Θεού (είτε στους πορευομένους προς Εμμαούς μαθητές είτε στον αιθίοπα ευνούχο αντιστοίχως) γίνεται άντιληπτή μέσα από μια συζήτηση βιβλικού περιεχομένου.
- [89] Γ.Α. Ράλλη – Μ. Ποτλή, *Σύνταγμα των θείων και ιερών κανόνων*, οπ.παρ., τ. Β σ. 346
- [90] Ιωάννου Κορναράκη, *Βιβλικά ψυχογραφήματα*, Θεσσαλονίκη 1986, σ. 22-25